

Szerkesztőségi iroda:

Főntéza 186. sz. — Ide intézendő minden a lap szellemi részére vonatkozó közlemény.

Hirdetések elfogadják a kiadó hivatalán Nagy Ferenc könyvkereskedésében Gyulán.

Hirdetések díja: Egy négy hasábos Garmondsor 5 kr. — Bélyegdíj 30 kr.

BÉKES

Megjelenik hetenként egyszer minden vasárnap.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Az előfizetések bérmentesített levelekben a lap kiadó hivatalához intézendők.

politikai, gazdasági és ismeretterjesztő hetilap.

Törvényhatósági önkormányzat.

II.

(N. K.) Mult levelemben (lásd „Békes“ 13. sz.) kifejtettem, — hogy a megye és városi törvényhatósági önkormányzat iránt, mi azon fogalom, mely a balpárt nézete szerint továbbra is feltartandó, s melynek feltartását pártkülömbőség nélkül munkálnunk kell, hogy ez által a polgárok érdekeltsége a közügyek kezelése körül feltartásuk, öregbítették és a parlamenti központi hatalom a törvényhatóságok ellenőrködése alatt legyen; — mellyel egyszersmind azt is igazolni kívántam, hogy a banderium és utasítási jog az önkormányzat nem kiegészítő részei lévén, midőn ezeket az 1848-ik törvények átruházták a nemzet testre, ez által a törvényhatósági önkormányzati jogon esorbát nem lüthetnek, s hogy az ellentállási jog fentartását a felelős minster mellett a balközép se kívánván feltartani, — a balközép megyéje egyszersmind a békés-megyei deákpárt megyéje is: — most következnek, hogy értünk egyet abban is, hogy az önkormányzat nemcsak szerintem, hanem K. ur illetőleg a deákpárt szerint is minden. —

Azt mondja K. ur „ott lehet nyugalom és renddel párosult béke, hol az egyén szabadon fejtheti ki tehetségeit, hol a gondolat szabadságára nem nehezedik idegen hatalom, hol a lelkiismeret szabadsága nincs békóba verve, hol a hatalom közege indokolatlanul az egyén ügyibe nem avatkozik, hol a vádolt irányában külömbőség nélkül a törvény egyenlősége uralkodik;“ — nagyon helyesen, csak hogy míg ezeket az abszolutismus uralmának biztosítására zsarnokilag elnyomja, addig ezen jogokat csak az adja meg Kovács ur szerint is, ha a szabadság a polgártársak véd paizsa alá van helyezve, — *vagyis az önkormányzat*; — ezért nekem az önkormányzat minden, — de ezek szerint Kovács urnak is az, — a külömbőség köztünk az, hogy látva azt, miszerint parlamenti felelős kormány nélkül a megyei és városi önkormányzat mellett a hatalom censurális plajbásza a szabadsajtót megölte, — a gondolat szabad nyilvánításáért az embert elfogatta, elzárták s törvény ellenére elítélték, a hatalom bérencei kutatást erőszakoltak a magán lak szentsége megsértésével stb. ezekből ne azon következtetést vonjuk ki, hogy tehát nem kell megyei és városi önkormányzat, csak parlament, hanem azt, hogy mind a kettő kell; — nem az a kérdés, hogy a parlament megszűnjék a régi megyei és városi autonomia kedvéért, hogy így a zsarnokságnak K. ur által felhozott tényei ismételtessenek: — hanem az, mit az 1848 kijelölt, hogy a megyei és városi önkormányzat jogai a parlamenti élet fentartásáért a felelős minster állásával összhangzásba hozzassanak, — ezért ismétlem, hogy K. urnak saját idézete s érvelése szerint az önkormányzat éppen úgy minden mint nekem, s így azt közösen védelmeznünk kell az 1848 által kiadott jogkörben.

De, hogy meg is akarja ezt K. ur tartani az ellentállási jog nélkül, világos az ellenemi cáfolat egész rendéből is, mert én azon álláspontot védtem a bihari petitio értelmében, hogy az örökös bírói választás autonóm jognak a *meghozott törvények után* a megyéknél meghagyása már az igazság szolgáltatás rovására nem eshetik s így nem lévén indokolt a megyei és városi törvényhatóságoknak ez érdembeni autonómiájukat elven-

ni — hagyassék meg e jog a t. hatóságoknál s ne dobassék oda indokolatlanul a ministeri önhatalomnak. — S ime K. ur maga is oda jut ellenemi cáfolata végén, hogy az bizony a meghozott törvények szerint mindegy; — de ha mindegy, úgy, ha nem apa gyilkosság, de mindenestre megyei jogaink elleni indokolatlan bűn tőlünk, azon jog megtartását nem pártolni; — mert ez ellenébe tett 3 érvei sem állják meg a jogi fogalom bírálatát, ugyanis:

1) A polgári s politikai jog ellentétbe hozatalát hibáztatja, holott az szerinte ugyanazonos karöltve járó fogalom; — mert ezek két egészen külön jog fogalmak, — a polgári jogot megadja minden embernek a *születés és honosítás*; — de csak azon polgár bír *politikai joggyakorlattal*, a ki mint polgár megszerzi magának azon qualificatiót is, melyhez azon politikai jog gyakorlatot kötötte a törvény, melyet gyakorolni akar; — ezért valaki mint polgár perelhet a polgártársai által választott bíró előtt mint polgár, de nem választhat bírót — elvesztheti politikai jogait ítéletileg is úgy, hogy polgári jogai fenhagyatnak, — mely utóbbit csak a száműzetési ítélet által veszti el; — közelebb Montpensier herceg is 10 évre megfosztatott politikai jogaitól, de nem egyszersmind spanyol polgár jogától stb. ezeket nem tudni egy első évi jogásznak sem szabad, a bihari petitio szerzője pedig mindkettőnkél egy fejjel magassabban állván a törvény és politikai láthatáron oly bardságot akarva se tudna tenni, minőt K. ur szépen de nem helyesen reá fogott s így ha ez érdemben tőle megkérdezett jogtudók, talán én is kitérőleg feleltek, oka az volt, mert azt hiték csak játszani kíván velők ily passionátus nem ex professo politicus; ezért helyes érvelés az, hogy a nemzet — melynek tagjai követet választhatnak egy közös parlamentbe mint egész lehet szabad — de nem bír polgári joggal, ha ezen felől más semmi polgári joggal nem bír az államgépezetben; azon bíró előtt-lehetvén ügyeit a legkisebb részletekig magán köréhez tartozókban is elintézni, kit a központi hatalom reá küld; — ha minden végrehajtó közegek, melyek körülveszik reá felsőbb helyről küldött karhatalmak, melyek által ellenébe elkövetett polgári sértéseit a központi teremtő hatalomnál, vagy az országgyűlésnél találhat csak kegyelmi orvoslást, ha minden rendőrségi, egészségügyi tárgy szinte egészben a központi hatalom markában van.

Ezért én a bihari petitio ezen indokolását is teljesen correctnek tartván kétségtelenül belső meggyőződésemből kellett azt pártolnom, — nem pedig jobboldali létemre baloldalisdi tüntetési viselkedésemből, mint gyanítani méltóztatott.

2-or Hasonló nem jogi fogalma tisztelt barátomnak az is, hogy ha a felső bíró kinevezett, az alsó pedig választott, akkor abból azon képzelenség jó ki, hogy az igazságszolgáltatás csak a feljebb vitelnél országos; első folyamodásulag csak megyei, vagy városi; — koránt sem, mert az igazságszolgáltatás éppen úgy, mint a közigazgatási, a rendőri, s egészség stb. ügyek, azért nem szűntek meg országosak lenni, ha a megyék s városok választott tisztviselői gyakorolják ezeket saját hatáskörükben mert nem lehet az államra nézve, hogy p. o. Békésmegye rablók tanyája legyen, vagy ott az igazságszolgáltatást keresni s feltalálni ne lehessen, vagy az egészségügy elhanyagoltassék, ennyiben ezek mind országosak, s minthogy az ezekbeni egyenlő

eljárás, pontosság, szigor, mint a melyeken az ország jó hite s híre is nyugszik *legelső szükségletei* a társadalomnak; — nem is lehet e dolgokat más felelősségre bizni azon kívül, melyre a legfőbb kormány hatalom ruháztatik; — ez okból, hogy a végcélok biztosíttassanak természetesen központi felügyelet alá helyhezendők; — de az egészen más kérdés, hogy minden ügyek ez okon multhatatlanul csak a központi hatalom kinevezett hivatal phalanxa által egyedül eszközölhető-e? — avagy a polgári szabadság fentartása érdekében a polgárok által ellenőrzése alatt foganatosítandók a központi hatalom felügyelete alatt.

Mi a városi képviselő testületnek feladata, a torna- és tűzoltó-egylettel szemben?

A városi képviselő testület, nem sokára — ha még nem történt meg — hivatalosan is tudomást veendő arról, mit annak minden tagja magán uton már tud, hogy a „b-gyulai torna- és tűzoltó-egylet“ városunkban megalakult s a torna-iskolát f. évi majus 1-én megnyitandja. Az egylet igazgató választmánya — a mint tudjuk elhatározta a városi képviselő testülettel alakulását tudatni, nem csak, hanem egyszersmind erkölcsi sőt anyagi támogatását is kikérni.

Miben áll ezen erkölcsi támogatás? Az ki figyelembe veszi, hogy városunk, mely 18000 lakossal bír — a közelet terén mily hátra van; az, ki szettektint a világon, és látja, hogy sokkal kisebb városok, községek, hol a polgárok a kor intő szavát: haladni előre megértették — összetett erővel mily intézményeket tudtak létre hozni, míg városunk szellemi munkásságának alig adja jelét, és a közügyek iránt — ha csak abból a haszon rögtön kezébe nem cseppen — teljes közönnyel viseltek; az, ki közelebbről tekintve a torna- és tűzoltó-egyleteknek célját és feladatát megértette: bizonyára örömmel fogja üdvözölni, hogy sok vajudások között városunkban is megalakult egy oly egylet, melynek egy miveltebb városból sem kellene hiányzani. Minden olyan mozgalom — akár a szellemi akár az anyagi téren, melyben az egyesek csoportosulnak a közhasznu célok előmozdítására — bizonyosságot tesz arról, hogy mily fokon áll az erkölcsi élet. — Nálunk a közjó iránti szeretet nem halt ki polgáraink szívéből, hanem csak szunnyad; fel kell tehát rázni álmából, életre kell serkenteni, meg kell győzni, hogy az életben van az öröm a boldogság, hosszas állom nem üdit inkább testet gyengít s ki csak aludni tud, az nem egészséges. — Fel kell keresni az egyes erőket ott hol elrejtve vannak, ki kell őket rejtkeükből hívni, s felismertetni velük, hogy lám bennetek van valami, melyet ti felhasználhatatok egy szép, egy üdvös célra.

Hanem ez nem elég. A városnak van képviselő testülete. A képviselő testület a város polgáraiból alakult a város polgárai javának előmozdítására, tehát mindnyájunk érdekében cselekszik ha egyletünket pártfogásába veszi, azt erkölcsi támogatásában részesíti akként, hogy a célt a melyre alakult, a hasznot mely az egyes polgárokat éri, felismervén, értelmes férfiakat meg biz, hogy azon polgárokat — kik értelmi fejletlenségüknél fogva önmaguktól nem képesek jótékony oldalait ismerni, akár magán körökben, akár összehívott gyűlésekben felvilágosító magyarázatokat tartassanak, őket az egylet tagjává megnyerni igyekezzenek, hogy így a polgárok azon része is, mely kevésbé értelmes voltánál fogva kétellyel szokott olyan dolog felé tekinteni, melyet nem ismer — látván, hogy az előjárás, egy hatóság is foglalkozik azon ügyvel, és annak gyarapításán ügyek-

szik, több és több bizalmat nyerjen az ügy iránt s saját jólétének előmozdítására ösztöne felébredjen.

Ez volna azon erkölcsi támogatás, mit a városi képviselő testülettel megvárunk, mert nehigye senki, hogy a képviselő testület feladata csupán a város anyagi érdekeinek megvitatásában, s elintézésében áll. —

És miben áll az anyagi támogatás?

Miután az egyet tüztöltő osztályának célja a polgárok vagyonát, sőt életét a romboló tűz-elem pusztításaitól gyors és rendszeres működése által megmenteni: tagadhatatlan, hogy ezen üdvös céljának csak akkor felelhet meg tökéletesen, ha mindazon eszközökkel rendelkezik melyekkel a tűz terjedése megakadályozása s elfojtása legsikeresebben eszközölhető. Szükséges, hogy örködési rendszere mellett — mely nélkül jól rendezett tüztöltő-egylet nem is képzelhető — birjon megfelelő számú s jó szerkezetű vízi fecskendővel, ahhoz szükséges felszerelvényekkel, s kezdetben legalább egypár lóval, melyel vízi fecskendőit és egyéb nélkülözhetlen szereit a vész helyére azonnal elszállíthatassa.

Az egyet jóllehet megalakulása első percétől nagy tevékenységet fejtett ki, utalva van arra, hogy működésével járó egyes kiadásaira pénzt szerezzen. Sikertől már eddig is részint a megtartott táncvigalom alkalmával, részint egyesek adakozásából ezer néhány forint összegyűjteni, de ezen összeget a nagyobb szerű kiadást igénylő fecskendő, ló és egyéb szerelvények beszerzésére fordítani nem lehet részint azért, mert ezen összeg egy sem volna elég, részint pedig, mert az egyetnek alaptökérel, alapvagyonról is kell gondoskodni, különben létele nincs biztosítva.

Mi azt hisszük, hogy miután az egyet tagjai köteleztek magukat, miszerint tűz esetében a polgárok vagyonának megmentésére mindenkor készen állanak; a vész elhárítására szükséges módokat tanulmányozván, azokban magukat gyakorolják s intézkedéseik gyors kivitelét maguknak fő feladatává tették, már magában véve ezen körülmény is örömmel fogadandó, s részükről ez mindenesetre áldozatnak tekintendő. Már most tehát azt, mit az egyet anyagi helyzete nem képes kifejteni, mozdítsuk elő hatósági uton, és pedig akként

hogy tekintetbe vévén, miszerint a tűzvész elleni intézkedések különben is az előjáróság kötelességeihez tartozván, a városi hatóság saját hatáskörében különben is köteles jó vízfecskendőket, s minden ahhoz szükséges felszerelvényeket minden időben jókarban és készen tartani; — továbbá, tekintetbe vévén, hogy Gyula városának több mint 2000-re menő házbirtokosaitól méltán lehet követelni, hogy tüztöltő szereit olyanok legyenek melyek a célnak teljesen megfelelnek, és végre tekintetbe vévén, hogy ennek haszna, nem csak egyes polgárokra hanem mindazokra kiterjed, kik épületekkel s egyéb eléghető ingó vagyonnal bírnak, annál fogva határozza el a képviselő testület:

1-ör Hogy legalább egy újabb szerkezetű vízi fecskendő, a hozzá szükséges egyéb felszerelvényekkel együtt a város költségén beszereztesse, s az a többi jelenleg meglévő ódon szerkezetű fecskendővel együtt a tüztöltő-egyletnek használatára s rendelkezésére adassék át.

2-ör Jelöltessék ki a városházánál egy alkalmas szoba, hol az egyet tüztelepe felállíthatassék, hogy ott az egyet örködését megkezdhesse s ebből folyó intézkedéseit érvényesíthesse.

3-ör A városnak különben is több rendbeli lovai lévén, tartassék a városháza istállójában folytonosan éjjelnappal felszerszámozva 2 ló, azok adassanak az egyet rendelkezésére alá, valamint szintén a fecskendő és egyéb szerek megőrzésére egy záros szin.

Ezekben állana tehát az anyagi segélyezés, melyről nem kell visszaradni, mert mindez nem kerül oly sokba, ha tekintetbe vesszük hogy ezen adóban minden polgárnak ki valamely épülettel bir, részt kell hogy vegyen. — Mindössze is csekélység, mi abból egy polgárra jut.

Ime az álláspont melyet a képviselő testületnek, elfoglalni kell, midőn az új vendég az egyet bejelenti magát. Ime a tárgy melynél a képviselőtestület fényesen bebizonyíthatja, hogy minden szép, nemes és hasznos célbizonyíthatja, hogy minden szép, nemes és hasznos célért, ha azzal a város java mozdítatik elő, lelkesedni és tenni tud. — És én azon édes reménnyel rekeszem be soraimat, hogy képviselőtestületünk, melynek sorai-ban annyi lelkes polgárokat látunk, és az előjáróság

melynek élén egy Beleznai Péter áll, nem engedik az egyesek meleg keblén fakadt virágot, a közönségy rideg szelétől megdermesztetni.
Janó Sándor.

Husvét napja.

Husvét nap a feltámadás napja! A föld is megünnepli; ibolyákkal tarkázott és aranyos napsugárral szegélyezett zöld ruháját ölti fel e napra rendezesen.

Igen, husvét a feltámadás napja! A szellemi és anyagi vágyak teljesülendő reményének jelzője. Még a szegény koldus is előveszi összekoldult filléreit és elhatározza, hogy ő is ünnepet csinál.

Husvét az öröm napja, mert mindenki örül e napnak; tehát a tanítónál is készülnek az öröme? Oh nem! ott már meg van az öröm; két kézzel hinti oda Isten a megelégedés anyagi részét képező tárgyait, bizonyos emberek gondoskodása folytán.

Mindenük, mindenük van a tanítóknak! Kézpénz fizetésök — az egyházi pénztárban; kenyerek — az egyházi gondnok által vásárlandó, de jelenleg talán harminc mértföldnyire valamely padláson heverő buza lisztjében.

Igaz, hogy a pénztárnok ő kegyessége váltig mondja: „biz az egyházi pénztárban egy fillér sincs!” de a tanítók fizetése azért mégis ott van.

És igaz, hogy a gondnok ur alkudott ki már hitelre 2 hét előtt a tanítók számára egy negyedévi buzailletményt — szóval; de azután annyi dolga volt, hol a szőlőben, hol a tanyán, hogy nem ért rá sem foglalót, sem a hitel végnapjára szóló utalványt adni a buza tulajdonosnak.

Igy történt azután, hogy az egész dolognak vége az lett, miszerint minden kérelem és követelés dacára, épen az ünnepre maradtunk kenyér nélkül, mert a gondnok nem törődve a tanítók anyagi szükségleteivel, az alkudott 2 héttel küldé el csak megbizottját a buza tulajdonoshoz, hol az avval fogadtatott: „biz azt már eladtuk a piacon!”

Ilyen emberekkel szemben azután, az önmegtagadás

TÁRCA.

A márciusi napok.

(Vége)

Soh'se láttam a főrendi házat kisebbnek, kevesen voltak, mint a rozslu nyarult méhkas őszel... a jó István nádor ott elnökölt, Battyányi Lajos, Kázmér stb. ellenzéki főurak, ott voltak, de az mind kevés volt, valóságilag szegényes látvány volt a főrendi ház... az üzenet ellen szó nem emelkedett, de az „éljen” is kevéstől kicsi volt... hol van az a compact liga, mely a reform kérdéseket tisztes-husszor utasította vissza megnyirbálva, kiforgatva, eléktelenítve... elfújta a népek egyetlen lehelete...

Országos küldöttség neveztetett, mely a fővárost megnyugtassa. Gr. Keglevich G., gr. Károlyi Gy. Szemere B. stb. kilencből állt a küldöttség, mely még az nap este indult külön gőzösn.

Én...? én csapat, papot elfelejtettem; a gyors parasztból semmisse lett, vitt az ár ellenálhatlanul... már mindegy gondolám, engem már ugys leguillotinóznak, erre pedig van idő, legalább nekem nem sietős...

Hanem a küldöttséggel én is mentem...

Nemvolt akkor nagy ur, kis ur: polgártárs Keglevich, polgártárs Károlyi, tout égal...

Mi történt Pesten, mi lesz Pesten — valami Sükey mondanak igen szilajnak... Marat, Robespierre... volt aki így tépelődött...

Az új homálya oszlott, hajnalott, ragyogóan kelt a nap... ó akkor minden oly szép, oly mosolygó volt...

A fedélzetten voltunk leve a pillanatot, midőn Pestet megláthatjuk. Felülről jövet Pestet csak közelről lehet látni. Végre egy kanyarodás és előttünk Buda-Pest ünnepi mezben, fellobogóva... azt hiszem nem volt szem a hajón, mely nem könnyezett volna...

A város a parton volt kint várva... éljen és halljuk... kapóra vették a küldöttséget, mely azonnal szólt is a néphez.

Jaj csak az a Sükey...

Legelől egy kis fiatal legényke dulakodott tüzigattottan, öltözete gondtalan, cilindere laposra nyomva ő maga megszólalván erősen hebegett... Látszott, hogy gyepplős-féle, kérdem ki az a kis legény... mondják Sükey aki minket a hajón annyira nyugtalanított...

Egyébiránt Sükey már meghalt — igen derék, jó fiu volt, kitértései között az egy „fecske” is költővé avatott.

Az utcán hemzsegett a kokárdás, boldog nép, nemzetőri csapatok lépkedtek, fontos „állásuk” teljes érteben... az ablakok tele lobogókkal, szőnyegekkel.

Én... nemis tudom minő érzelmek közt, de siettem az ellenzéki kör felé... alig lehetett a házhoz jutni, helyet kértem, aki jövök Pozsonyból, Bécsből, s hozok független felelős m. ministeriumot egymagam... no hiszen nemis tudtam én hogy, hogynem csak mikor a teremben egy asztalon álva egy élő, mozgó, hullámzó mozaikat láttam előttem, oldalt, mögöttem, csupa emberarcokból, a melyeknek ezernyi tekintete mind egyetlen pont felé volt irányozva, s azaz egy pont én voltam, aki mondom, csapat, papot felejtve, oda maradtam világboldogitonak... teringettét villant meg bennem a gondolat, ha ezek engem kezdenek széljelszedni, az a guillotinnál is csiklandósabb lesz... végre

„Polgárok!” szóltam; apróra elbeszéltem, úgy mint itt, amit láttam és tapasztaltam — a „nép” meglegedett, én is vele s kibontakoztam volna az erősen kétes helyzetből kivévén — hogy amint a rostrumról homlokomat törölgetve leszálltam egy sánta emberke fogott elő, s hogy a dolgok sehogy se mennek, „a francia forradalomban másként volt; itt jóval, simán semmire se megyünk, mert a rreacitio mindent elfog követni, ide Marat kell, Robespierre és 100. Guillotin, ő kirrállyi vérrt ihatnék” stb. Magas Errrnő volt e vérr ember a pozsonyi Gross tanár fia később a Percel táborában aufmischolt, 9 évre elítéltetett és fogságban halt meg.

Népgyűlések tartattak a museum terén... a fiatalok közt Vasváry kedvenc szónok.

Jöttek bécsiek nagy számmal, de már akkor differenciák merültek fel, melyek a museum előtti Verbrüderungs-fest-en is mutatkoztak, azt mondták nekik: nem oda Buda! Cél nem érve, mert polit. céllal volt a látogatás összekötve — a sógorok hosszú orral mentek el.

Egyszer hire futott, hogy katonaság közel, a várat bezárják, Pestet lövetik... a közönség nagyon izgatott volt. Este a kör tömve, néhányan vacsorálni ültek, utóbb danolni kezdenek, a dal terjedni kezdett, végre danolt ezer ember — neki hevült a fojtott hangulat, — valaki asztalra ugrott s mondja, hogy igaz nem igaz amit beszélnek, az való, hogy nincs fegyver, azt kell szerezni, van a várban elég — fel a várba — fel-fel hangzott ezer torokból, mit az utca viszhangzott. Végre abban történt a megállapodás hogy rögtön induljon küldöttség Zichy Ferenchez — helytartótanácsai alelnök volt akkor — s vagy adnak fegyvert, vagy hozunk;..

Rottenbiller, Graefl József később város bírāja, meg én beletalokodtunk egy szük fiakerbe s este 10—11 órakor fel Zichyhez. Előadtuk az ügyet. Zetvic uhlanos őrnagy (a Lederer macskazene ügyből ismeretes) is ott volt, a kérést ellenezte, Zichy is belesápadt, de végre biztosított, hogy reggelre fegyver lesz — kezét is adott rá. Mi vissza. Éjfél lehetett. A küldőknek egy fia hja se volt, mind ott várt. Halljuk-halljuk! asztalra álltunk. Soha a ránk meredő marcona, határozott tekinteteket

el nem felejttem... das schreckliste der Schrecken ist der Mensch in seinem Wahn!! megnyugtatta oszoltak szét. Másnap fegyver — volt, de kevés... lefőztek.

Hire futott, hogy a hadügyet Bécsben nem akarják megadni — félre verték a harangot, iszonyu ingerültség! aztán jött a hír, hogy megadták. Percelt akkor feltelegrafolták volt Bécsbe.

A sajtó törvényt az írók rozslu fogadták; Vahot I. nagy néptömeg előtt a törvényt a városház téren elégette.

Jött Wesselényi. A körben nagy bankett. Már ekkor rácmozgalmról hallatszott. Wesselényi roppant lelkesedés között szónokolt. A délutáni napsugárai halántéka körül dicsfényt árasztottak, melyben ő a világtalan dörgő szavával sujtotta a haza ellenségeit „világtalan vagyok mondá, de vezessetek az ellenség közé, elég erőt érezek arra, hogy néhányát mellemhez szoritva szétzuzsam.”

Ekkor szülemlett meg a honvédség eszméje. Kérvény szerkesztetett, melyet Battyányinak Teleky L. mint a kör elnöke és én mint jegyző nyujtottunk át. Hidegen fogadtattunk. Más alkalommal Makk tüzérség felállítására érdekében szólt fel, — azt is petícionálta a kör.

A nemzetőrség rendezéseig a kör maga egy zászlóaljat képezett; a folyosókon végig álványok voltak, tele fegyverrel, akár egy kaszárnyában.

A megyékből küldöttségek jöttek a körbe, többek közt a zempléni sastollások, élükön Kazinczy Gáborral. Igy ment ez tovább-tovább, de tartok tőle, hogy már is hosszúra nyultam a márciusi napokon istulmentem, holott csak ezeknek válaszára vállalkoztam s kértem ki a t. olvasó figyelmét.

Szakítsuk félbe tehát ez elbeszélést, melyet én vissza emlékezve ama nagy napokra annyi édes-bús gyönyörrel irtam meg.

Isten v.letek ti a nemzet újja születésének magasztos napjai, midőn a szabadság varázsütésére öregek ifjakká, betegek egészségesekké, bénák épekké lettek*) midőn néhány százezer helyett a nép millióinak ajkán felzengett a dal, hogy: „rabok többé nem leszünk...” maholnap nem lesz, ki szemtanutok volt; de arany betűkkel vagytok feljegyezve a nemzet nagy könyvébe, melyben olvasva felöletek feldobog, nemesül a honfi szív, míg benne a szabadság szeretetnek egy idege él! szabadság, egyenlőség, testvériség volt e napok jelszava; jött az ármány, szolgaságot, egyenlőséget a rabságban és fajgyűlöletet hozva ránk; tengervér folyt az igazügy védelmében s valaki azt mondá: a szabadság nem ér annyit a mennyibe rendezen kerül... ellenkezőleg mentül többé kerül, annál többet ér, de jaj a nemzetnek mely ősei vérén szerzett szabadságát nem használva, vagy azzal visszaélve, megbecsülni nem képes.

R.

*) Mondják gr Károlyi I. mankóit eldobá...

és felebaráti szeretet név közül, melyikkel nevezzük a tanítók hivatali buzgóságát és pontosságát?

Különbösen soraimmal nem akarom azt jelezni, hogy nincs a tanítóknak a husvét ünnepe öröme! Hogy ne volna? Itt van köztünk a 46 éves tanító s milyen öröme van neki azon, hogy 46 évi tanítókodása után elmondhatja: „Örülök, mert a felebaráti szeretet dagasztja keblemet, mikor tudom, hogy minden más hivatalnok pontosan kikapta fizetését és mikor tudom, hogy minden eseléd kikapja e napon bérét, és mikor tudom, hogy ennyi ember közt én vagyok csupán az egy, ki nélkülözök; örülök, mert annyiak öröme e napon feledtetni velem sorsomat!... és mi fiatal tanítók is örülünk! hogy ne örülnék? — hiszen annak az öreg embernek csak élete délutánján jutott az a szerencse elmondhatni azt: a mit mi vele életpályánk reggelén elmondhatunk!

Gyula april 14. 1870.

A gyulai r. kath. tanítói kar.

Vidéki levelezés.

Endrőd april 12.

Miután a községi rendezés ma-holnap életbe lép, nem lesz felesleges egyes községek politikai és igazság kiszolgáltatási fogalmát megismertetni. Ez tájékoztató szolgálhat mint kell a községeket rendezni. Békéscsaba egyik szép községe Endrőd a legújabb népszámlálás szerint 8816 lakossal bír, de uri osztály nem lakja. De azért pártok — természetesen — léteznek, és mint pártvezér leginkább az előjáró szerepel. Hanem sajátságos, hogy a régi institutiokat nem tudja feledni és ha úgy titokban teheti, a régi bírói hatalmat gyakorolja, verettet és a szegényebb osztály felett zsarnokoskodik. Egyes példák felvilágosításul szolgáljanak. Az 1863-ki inséges esztendő Endrőd községét is sújtotta, melynek következtében felsőbb hatósági rendelet folytán a szegényeket táplálni kellett; a kik későbbi időben a községnek reájok fordított költségét visszafizetni tudták, visszafizették, a kik pedig nem tudták és nem tudják, erkölcsi kötelességgé vált az egész községnek fedezni azon terheket. Most is van még fenn tartozás és miután az községi adó utján lenne kivetendő, mi történik? A népboldogítók, kik csak lármáznai tudnak mint választmány azt határozták, hogy az előleges költségvetésbe nem szabad felvenni a mondott tartozást, fizesse az akkori bíró, a ki a szegények fenntartására elköltötte. Ez jellemzi az intelligenciát és jóakaratot. És a bíró nem mert ellenük felszólalni, hanem uszik az árral, hogy ne legyen előtök kegyvesztett. De hogy az endrődi bíró K. I. igazságosságát megismertessem, felemlitek egy kis tanulságos esetet. Itt van a negyedév és a hivatalnokoknak fizetést kellene adni, hanem a község pénztárában nincsen pénz, indítványoztatott tehát egyik esküdt által: hajtassék be a restantia és lesz pénz, ugyis vannak, kik nagyobb összeggel tartoznak még a múlt évekről. Felhívattak többen, többi közt Uhrin József vagyonos polgár, a bíró ipja is, ez avval kezdette: fiam, én nem fizetek. T. M. esküdt válasza: itt nincs fiam, atyám vagy anyám, hanem a ki tartozik, fizessen, ha bíró ur a szegényt 15 krért tudja exequatni, exequatassa Uhrin Józsefet is. Erre Uhrin József összemocskolta az esküdtet, mindennek elmondotta, gazemberezte és vele az olvasó egyletet, mely szálla az ő szemében. És mit tett a bíró? rendre utasította-e Uhrin Józsefet? Korántsem, hanem megtámadta az esküdtet, azzal fenyegetvén, hogy ha még egyszer meri Uhrin Józsefet megszólítani, a tanácsházban többé helye nem lesz, mert ő parancsol itt. Ez aztán igazság, ez tesz a községet igazságosan kormányozni. Többet lehetne még felhozni, de azt hiszem ennyi is elég. Ajánljuk ez ügyet a járási főbíróknak és a megye községének figyelmébe.

X. Y. Z.

Ujdonságok.

— **A honvédménházra** adakozottaknak lapunk ez idei 14. számában közölt névsorából Vajda Géza ur 1 frtos adománya tévedésből kimaradván, ezt ezennel helyrehozzuk. A szeghalmi casino gyűjtése így fog 83 ft 70 krt tenni.

— **A tavasz** már csakugyan itt van. Bizonyítja ezt a zöldelni kezdő bokrokon kívül az is, hogy mult esőtörtökön a langyos eső mellett menydörgés is volt hallható.

— **A gyulai főtanoda** muzeuma részére egyesek által a következő tárgyak adományoztattak:

Ujfalussy Gyula városi mérnök Maximinus Pius római császár bronz pénzét.

Mojsisovics Vilmos mérnök 1 db 1869. évben termelt kokusdiót, 2 db skorpiót.

Mojsisovics Vilmosné 10 db ezüst s 5 db réz külföldi pénzt.

Szenási János tanuló Báthory István lengyel király 1581-ki ezüst pénzét.

Jugovics Béla tanuló Hunyadi János kormányzó 1 db ezüst pénzét.

Özv. Schmidt Antalné 1 db kövestült kagylót, 5 drb ásványt és I. Leopoldnak 1696. évi ezüst pénzét.

Domokos János gyulai elemi tanító 1 óriás csigát és 2 db küllőnyt.

Jugovics Jozéfa maga és nővérei nevében 31 ezüst, 1 bronz, 105 réz, összesen 137 dbból álló bel- és külföldi pénzek gyűjteményét; 36 ásvány tőbot; 6 csigát, 5 kagylót az adriai tengerből; 11 csiga és 14 kagyló fajtából (Ostendéből) számos darabot, több db tengeri élőlényeket száritott állapotban; 2 db tengeri csikócsát (syngnatus hippocampus).

— **A közelebb körünkbe érkezett** torna-egyleti művezető (Oheroly János) — ki több éven át Angolhonban s Amerikában tartózkodott — az angol nyelvből órákat szándékozik adni.

— **Egy arabokból álló** akrobata-társulat időzik néhány nap óta városunkban, mely előadásait a nagy héten akarta megkezdeni, ettől azonban a hatóság által vallási tekintetből eltiltatott. A puszták fiai emélfogva, e héten tartandják meg késleltetett előadásait.

— **E hó 12-ke éjjelén** G. I. törvényszéki irattárnok lakába, eddig ismeretlen tettesek az ablakon át belopóztak, néhány darab ezüst pénzdarábot s kanalakat vittek el. Jellemző, hogy a talmiaranyból készült tárgyakat érintetlenül hagyták. A jó madarak nemes mütettüknel — a lehullott cseppekről ítélve — millygyertyát használtak s e körülmény, valamint az is, hogy a hátrahagyott lábnyomok nem parasztesizmárol tanuskodnak — azt mutatja, hogy a tettesek nem az alsóbb néposztályból valók. Egy gyanuterhelt egyén már fogva van. — Ugyanakkor s valószínűleg ugyanazon tettesek, a szomszédházba is betörték s mintegy 140 frtnyi készpént loptak el.

Főhívás. Miután Oheroly János a b-gyulai torna- és tüzoltó-egylet megválasztott művezetője, állomását f. hó 10-én elfoglalta, a nyári tornaidény — ugyeyleti tagok és nem tagok, valamint fiu- és leány-gyermekek számára — május 1-én a megyeház kertjében meg fog nyitni.

Ennek folytán felhívattak a tornázni és vinni kívánók, nemkülönbön mindazon szülék, kik fi- avagy leány-gyermekeiket tornáztatni óhajtják, miszerint ebbeli szándékaikat az egylet nyári tornahelyiségén, naponta d. u. 5-7-ig a művezetővel tudatni, illetőleg a tanítványokat beírtni sziveskedjenek, kitől — mihez tartásul — bővebb tájékoztatást nyerendek.

A tornászati szabad gyakorlatok pedig, addig is míg a tornahelyiség föl nem szereltetik — már april 18-án megkezdetni s minden hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 5 órakor folytatattani fognak.

Gyulán 1870. april 14-én.

Mojsisovics Vilmos,
igazgató alelnök.

Gazdászat, ipar, kereskedelem.

Hogyan gazdálkodjunk vidékünkön okszerűen és célirányosan?

E lapok mult évi 8. számában helytelennek mondtam azon modort és irányt, melyet mi e vidéken gazdászatunkban jobbra követünk. Akadt nem egy, ki kérdőre vont, hogy ha jeleztem a hibákat, miért nem mutattam ki ugyanakkor mindjárt a célszerűbb utat, módot is, melyen haladnunk kell? Mint még pályán levő, igen elfoglalt ifju ember jogosult bátorságot nem érezhetek ugyan e nagy feladat megoldásához fogni, s mintegy elébe vágni a megyénkben találkozó sok gazda kapacitásnak, kiket inkább megilletne emez utbaigazítás jelentékeny szerepe: mind az által, miután látom, hogy az arra inkább hivatottak hallgatnak; noha nem merik teoriában tagadni a jobbat, mégis elég gyöngék praxisban követni a már felismert rosszabbat, tán mert nem tudnak könnyen megválni a szokottól; — mindezeknél fogva mintegy rászoritva érzem magam, hogy ha nem tehetek is valami új felfedezéseket — de legalább egy bizonyos és hasonló viszonyok közt általam másutt észlelt s felfogásom szerint jobbnak talált gazdászati okszerű modort alföldi gazdatársaimnak figyelmébe ajánlani.

Tudva van, hogy nálunk az alföldön egyrészt nagyon is könnyű — de másrészt nagyon is nehéz gazdálkodni. Hagyjuk most az elsőt, és vizsgáljuk csupán a másodikat, t. i. a nehézségeket és akadályokat, s próbáljuk azok elhárítása módját is feltalálni.

Első s tán legnagyobb baj nálunk az aszály vagy szárazság, mi nem más, mint az eső- és harmat-hiány —

ezt kell tehát próbálnunk lehetőségig megorvosolni, és természeti tényezők által oda hatni, hogy a harmatok s tán az esők is gyakoribbak és nagyobbak lehessenek s általuk az éghajlat mérsékeltebbé s hűvösebbé, az összes növénytenyésztésre alkalmasabbá válhassék.

Jól tudom én, hogy egy vidék climaticus viszonyait emberi ész és munka nagyban meg nem változtathatja, de azt is tudom, hogy mégis van mód, mellyel lehet enyhítő és mérséklő befolyást e tekintetben eszközölni. Ez a mód a tömeges vagy egész vidéken keresztül viendő nagy mérvű általános befásítás.

Tapasztalásból tudjuk ugyanis, hogy az erdős vidéken általában gyakoribb mind a harmat, mind az esőzés és azoknak hatása is nagyobb és tartósabb a vegetációra. Élő példa volt erre nálunk is az epochalis 1863-ki aszályos, inséges év, mikor alkalmunk volt észlelni, hogy a hol csak egy kissé erdős, ligetes területek voltak — azokon csak termett mindenütt egy kis takarmány, egy kis szem, sőt itt-ott még közép termés is került; míg a fában szegény, bár legjobb talaju sik pusztaságon egyáltalában sehol se takarmány, se szemtermés nem volt, — a lesült vetéseket kellett legnagyobb részben az eléhezett marhák tengetésére fordítani — szemtermés pedig még csak vetésre sem volt elegendő. Nem kellene feledni e borzasztó évet, sőt Isten ujjaként, intő jelenséggül venni, s az után indulva komolyan elhatározzunk, hogy mi is követjük, mesterségesen utánozzuk az anyatermészetet s fássá, erdőssé teendjük eddig pusztá, sik vidékünket, hogy így aztán jogosabban várhassuk, hogy az eső ez a nálunk rendszeresen még ritka madár jövőre inkább megszálljon, és oly hatástalanul, mint eddigelé, ne tűnjék el tőlünk.

Arra nézve — a mit itt oly melegen ajánlok, t. i. az általános befásításra nézve ugyan vizsgáljuk történet-e eddigelé nálunk valami? vannak-e faiskoláink? ügyes, szakavatott oktatásban külön órákban részesülnek-e az iskolás gyermekek mindenütt, hogy a faültetést, nemesítést és nevelést alaposan értsék s az iskolákból a közéletbe is átvigyék? van-e mindenütt gondoskodva arról (pedig ez a dolog veleje), hogy a faiskolák oly karban legyenek, hogy azokból a szegényebb sorsuak is vagy ingyen vagy legalább nagyon olcsón juthassanak ültetni való mindenféle eseméthez — s ily módon a fásítás terjedelmé, nagy munkájához a vidék közjáva érdekében jó kedvvel és sikeresen ők is majd hozzájárulhassanak? mindezekről fájdalom távol — még igen távol vagyunk. Ugyanis faiskolának való jószívűségből nyert földje — megyénk majd minden községének elegendő van ugyan (hála érte a jó szándéku nemes adakozóknak), de ezen ugynevezett faiskolákban épen csak fa van legkevesebb — sokkal több bennök a paszuly, krumpli, tök stb. Komoly baj ez uraim, rettenetes magyar indolencia, hogy az ingyen nyert jó földet sem tudjuk, sem akarjuk áldást hozó rendeltetésére hiven, okosan és erélyesen felhasználni! És itt aztán sem a kormány, sem a megye, sem a község, sem az egyházi, sem a világi előjáróság a méltó megrovás sulya alól ki nem bujhatik; mert van ugyan ide vágó mindenféle rendelet elég, de valamenyny csak a papíron marad, a végrehajtásra soha sincs ember, s a mulasztásért felelősségre senki soha nem vonatik.

Igaz-e eme állítás? nézzük az életben. Kedves megyénkben a gyulai köut mentén diszlő néhány kanadai nyárfán s a reformatusok temploma előtti másfél öles ákác rengetegen kívül (pedig ezeket is még az absolut kormány erőszakolta és hagyta reánk) a megyei erő sehol semmit nem produkált abból, a mit annyi rendeleteiben ide vonatkozólag pro forma parancsolgatott. A példa ragad; a megye nyomán jártak a községek is, mert bizony tán egy pár kivételével a többi ugyan épen semmit nem tett.

Vannak egyes kisebb-nagyobb gazdák, kik dicséretes tevékenységet fejtettek ki a megye és község helyett, és földjeiket épen az országutak mentén is díszes fasorokkal szegélyezték és a méltón várhatott elismerés fejében — ezen készséges kezdeményezők irányában még csak annyit sem tesznek az illető hatóságok, hogy amazok szorgalma a közre jótékony művét, mint határozott kötelességük volna alkalmazni, a faültetvényeket vadul pusztító ellen szigoru büntető szabályokat hoznának és azokat kérielhetlenül mindig végre is hajtatták.

Ily számandó helyzetben nem csoda, ha a kevés egyesnek is elvész a kedve s nem akar tizszer-huszszer újra ültetni egy fasort, hogy ugyanannyiszor büntetlenül elpusztítsa a quasi privilegiált féktelenség és butaság!

Ilyen laza, ilyen mindenre szemethunyo közfelügyelet, közoltalom mellett nagyon sok szabad nálunk az önzésnek, a rossz akaratnak. Szabad itt nemcsak fákat az utfélen kivagdálni, szabad itt az utból, magából az országutból is foglalni, szabad a vízmentő, tervszerű kész gátakat elhordani, szabad a hidak korlátait, a fát, téglát, még a messziről drága pénzen beszerzett termékövet is elhordogatni, és az efféle nemes foglalkozást bátran üzheti akárki, mert biztos lehet benne, hogy abban sem-

miféle hatósági felügyelet sem éjjel, sem nappal háborogni soha nem fogja.*)

E szükséges kitérés után, menjünk vissza a tulajdonképi főtárgyunkra, vidéki gazdaságunk javítására.

Minnek elérésére

1) Első tényezőül tartom az itt fejtegetett általános befektetést.

Hogy pedig az ezen természet jelölte uton szaporítható harmatot és esőt a növényzet javára minél nagyobb és tartósabb hatásúvá tehesük, szükséges

2) hogy az eddig nálunk általában szokásos — de sikeresnek nem bizonyult földművelés helyett jobbat és célszerűbbet léptessünk életbe, végre

3) kezdjünk a mi viszonyainkhoz jobban illő, egészen más vetésciklust.

Az első szám alatti tényezőről, t. i. az általános befektetés szükséges és hasznos voltáról e cikk keretéhez mérve eleget szólván, e részben nem marad egyéb hátra, mint hogy az illető miniféle hatóságok érdemlett pártfogásukban részesítsék az ajánlott befektetés nálunk még most árván levő országos ügyét. Nézzék Moson megyét, mely nem örvend a legkedvezőbb éghajlatnak, földje pedig koránt sincs olyan jó, mint a mienk, mert ott már 9 hüvelyken aluli a terméketlen kavicsot éri az ásó és ott mégis roppant gond fordítatik a földművelésre s apólasra, még pedig jó sikerrel, de persze ott hozzálatnak a dologhoz, kevesebbet lármáznak, de annál többet tesznek.

Lássuk már most a 2-ik pont alatt érintve követelt jobb földművelést.

Célszerű műveléshez első kellék a jó iga, jó eke, azután a borona s henger.

Igavonó barmaink, lovaink, ökreink általában megfelelő minőségben, számban és erőben földünkhez képest még nincsenek s ez az egyik oka, hogy kellően nem szánhatunk.

Ekéink minden eszközeink közül leginkább megbírnának a célnak felelni, ha volna elégséges vonó erőnk és a mi fő dolog, volna tárgyismeretből kifolyó akaratunk is.

Vizsgáljuk egy kissé, hogy szántanak közönséges gazdáink, kivált felesceink? A legnagyobb rész bizony csak 4—5 hüvelyknyire s még a 6 ökrös gazda sem mélyebben 6—7 hüvelyknyire. Miután pedig tudjuk, hogy a buza gyökerei jól mélyített földben egészen 2 lábíg bírhatnak — a buzának természeti sajátosságához tartozván, hogy lefelé terjeszti gyökereit, nem úgy, mint az árpa, zab, melyek inkább oldalgyökérszárakat hajtának s a felsőbb rétegből táplálkoznak, — bátran kérdelem, ilyen 4 hüvelyknyire karcolt földben természeti ösztönét hogy bírja követni — hogy bírjon mélyebbre lemenni a szegény buzagyökér?! Felelet: sehog; kénytelen a felső rétegben egy ideig kinlódni, azután pedig vagy a fagnak, vagy a hőségnek áldozatul esni.

Közönségesen használt vas boronáink többnyire igen rövid foguak, és könnyű szerkezetűek s e két hibájuk miatt, kivált a kötött talajon, nem kielégítő hatásúak;

*) A dolog csakugyan így áll. Az illető hatósági közegek kötelessége volna időközönként szemlét tartani a fölött, ha valjon az utakból nem történnék-e foglalások, a hidak, gátak, fák stb nem rongáltak-e, — s előforduló esetekben kénytelenül büntetni az illetőket. — Csakhogy az eddigiek után ez óhajts merész álomnak is beillik nálunk. Szerk.

mert sem a rög és hant szaggatást, sem a magtakarást kellően nem végezhetik, de még ezen hiányos szerkezetű boronáknak sem veszi sok gazda annyi hasznát sem, a mennyit vehetné, sajnálja jószága erejét, heverni hagyja vasboronáját, beérvén a könnyebb tövisborona szolgáltatásával.

A henger, mely már jól rendezett gazdaságoknál nélkülözhetetlenek tartatik, vidékünkön a közönséges gazdáknál még csak kivételképp található, — és ez nagy hiba, mert ezen eszköznek nagy haszna és az a rendeltetése van, hogy vele a felporhult felső réteg újra lenyomatván, az oly becses nedvességet nem engedi egykönnyen elillanni s a nap szárító melegét oly bátran és gyorsan a földbe behatni.

Nem kell félni, hogy a dicsért mély szántást elbírni a föld újabb erős összenyomása által rontani; mert hiszen bebizonyult dolog, hogy a legnehezebb hengernek sincs két hüvelyknyire mélyebbre hatása, úgy hogy az alatt a felpuhított földben egy tojás, e töredékeny portéka sértetlenül, épségben bír maradni.

Hasznos szolgálatot tesz a henger különösen a fagy által felszivott gyökereknek földdel való újra beborítására, s egyúttal a felső rétegnek a káros szelek hatása elleni megóvására.

Látszik ezekből: hogy a henger rendeltetése jó részben ellentétes a boronáéval — amaz a föld lenyomására és tömörítésére és a külső hatások mérséklésére, — emez a felső réteg onlóítására tesz szolgálatot, minél fogva okosan teszünk, ha a hengert ökörigával minél lassabban, — ellenben a vasfogast sebes járásu lófogat minél gyorsabban vonatjuk.

Következik szólanom a 3-ik pontnál említett új vetésciklust.

Az a turnus, mely itt nálunk közönségesen divik, tulajdonképpen nem is vetésciklust, hanem olyas „Eduárd és Kunigunda, Kunigunda és Eduárd“-féle variatio, mely szerint itt legrendesebben a kukurica után buzát, a buza után ismét kukuricát szeretnek vetni. — A mi képzelt nagy haladásunk férfiai pedig már odáig is eljutottak, hogy eme kettőshöz harmadikul az árpat vagy zabot is merték még hozzá adni; de azzal aztán készen is volt egész vetésciklust. Találkoznak oly eredetiségek is, kik mátol holnapra, minden kombinatio nélkül, csupán szeszélyük után és mindannyiszor másképp vetnek.

(Vége következik.)

Programja a békésmegyei gazdasági egylet által 1870. június 6-án B.-Csabán rendezendő lóversenynek.

A rendezőség áll: Wieland Gusztáv elnöke alatt Kis Béla és Karassiy Cornél urakból.

Bejelentés az urlovarokra nézve a verseny napja déli 12 óráig Wieland Gusztáv urnál, gazdákra nézve ott és a helyszínen ugyanannál. A versenybírósgot a helyszínen a rendező bizottság elnöke — egyetértve az egyel. elnökséggel — alakítja meg. A teher-ügyelőkről és indítókról ugyanök gondoskodnak.

Árak: első osztályú ülőhely 1 frt., másodosztályú 50 kr., körbe lépés jelvényenyl 50 kr. Jegyek előre válthatók Vidovszky és Singer uraknál, s a helyszínen

a pénztárnál. Az állványon csak az egyel. előljáróság, a rendezőség és a bíráló bizottság foglalhat helyet.

A verseny kezdődik a szokott gyepen d. n. 3 órakor. Egyleti tagul aláírhatni a rendező elnök urnál és a helyszínen a pénztárnál.

Rendeztetik 7 futás.

1-ör. Urlovarok versenye. Futhatnak Békés és a szomszéd megyékbeli lakosok lovai a telivérek kizárásával. Urlovarok. Tét 10 frt. Teher 4 éven alól 125, 4 éven felül 130 font. Díj: az első lónak 30 arany, a második lónak a tét összeg.

2. Mezei gazdák versenye. Futhat csak békésmegyei gazda saját nevelésű lova. Díj: az 1-ső lónak 6 arany, a 2-iknek 3 arany.

3. Mezei gazdák másod versenye. Futhat minden békésmegyei gazda lova, bárkinek nevelése. Díj: az 1-ső lónak 5 arany, a 2-ik lónak 3 arany.

4. Ponyverseny, 5 frt. téttel, mely az első lóé.

5. Nyertes-verseny. Futhat a 2-ik és 3-ik futásnál nyertes 4 ló. Díj: az 1-sőnek 4 arany.

6. Vigasz-verseny. Futhat minden, a 2-ik és 3-ik futásnál nem nyertes ló. Díj: az 1-sőnek 3 arany.

7. Telivér lovak versenye, tét 25 frt., mely az első lóé.

Ugyanaz nap délelőtt 9 órakor a rendező tavaszi közgyűlés tartatik meg a csabai casinó terebében, melyre az egylet minden tagja hivatalos.

Kelt az 1870. mart. 28-ki választmányi ülésből.

Mokry Sámuel,
egyel. titkár.

Laczay József,
igazg. alelnök.

Hetivásári tudósítás.

Gyula april 15. Részint az ünnep, részint a sár és eső miatt a mai piac igen csekély volt. — A legidősebb cikkből a husvéti bárányból több mint 20 szekéren hoztak a vidékről, részint birka, részint magyar bárányt, melyek jobbra kicsinyek és soványok voltak s darabonkint 1.40—3.60 krig, kivételképp valamivel feljebb is keltek, de fele részben sem keltek el.

Gabonaféle kevés volt, a buza és kukurica ára valamit emelkedett kicsiben.

Mésznek, szénnek ma csekély kelete volt.

Sz. L.

Pénznekem és váltók.

Cs. kir. arany	5.85
Ezüst	121.—
Napoleonkor	—
Londoni váltók	124.30

Szerkesztői üzenet.

A b.-csabai tanító-egylet részéről beküldött cikkre azt mondja az illető: „a mit a jobbkéz tesz, ne tudja a bal.“

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

HAJÓSSY OTTO.

HIRDETFÉSEK.

A
„Magyar király“
szállodában
ezentul mindennap
friss tormásvirstli,
salvalade
és pénteken
paprikás-hallal,
ugyszinte
kőbányai sörrel
szolgál

(42) (2—3) Herodek Lipót,
szálloda tulajd.

(3—3)

Kimutatás
Békés város községi kertjében
eladó csemetéknek.

	3000 darab	darabja	5 kr.
1) Zöld javorta	250	"	5
2) Balványfa	500	"	10
3) Amorpha virágbokor	150	"	10
4) Sóska Borbolya	70	"	10
5) Bibebező (Bignonia)	400	"	10
6) Zanoth Citisus	20	"	10
7) Hólyagos dudafürt	50	"	10
8) Kerti veresgyűrű	2000	"	5
9) Kőrísfa	5000	"	5
10) Tüskéslepenyfa	800	"	10
11) Hybiscus virágbok.	20	"	50
12) Boroka fenyő	15000	"	10
13) Eperfa (4 éves)	110	"	1 frt.
14) Erdei fenyőfa	8000	"	4
15) Canadai nyárfa	3000	"	2
16) Jegenye nyárfa	1000	"	10
17) Szomorú fűzfa	100	"	10
18) Bodzafa disz-veres	280	"	10
19) Orgona bokor	"	"	"

(41)

Gyulán, Dobay János gyorssajtóján.